

бождението на българската черква от опеката на Фенер. В „Китка от Балкана“ (Цар. в. 1849, бр. 62) сатиричният елемент избива в друга посока и се оформява в художествено постижение. Самочувството на поет у Чинтулова, — самочувство, което се оправдава, както от по-първите му печатани в Цариград в. (1849) стих. „Изпроводяк на едного българина из Одеса“, „Стара майка се прощава с сина си“, и късните: „Стани, стани, юнак балкански“, „Възпоменание“, „Къде си верна ти любов народна“ и пр. — го тласва в полето на двуубийството с П. Р. Славейков, комуто той е искал да оспори първенството.

Знайно е, че поетът се е завърнал от Одеса с голема за онова време библиотека, състояща се от книги, по кориците на които съгражданите и близките му са чели имената на Пушкина, Жуковски, Лермонтова, Гоголя, Беленски и др., но нехайството на неговите близки е разпилело това ценно наследство, от което би могло да се сжди с положителност за духовните интереси на поета, които са засегали и астрономията, и медицината, и музиката, покрай богословието и изящната литература.

Факт е, че поетът е изгорил ръкописите си. Това е станало наскоро след завръщането му от Одеса (1850). Посетил го един ден кръстник му поп Станчо Ненков, комуто откровения Чинтулов се похвалил с ръкописите си, що възнамерявал да печата в бъдеще. И този кръстник го издава на турците като опасен бунтовник, издава го от сервилност към властта, а и от завист. Време за губене не е имало. Когато пламъците на камината обгърнали многогодишния му труд, той продължавал да хвърля и сетните остатъци от ръкописите си в огъня, казвайки на майка си с сълзи на очи: „Аз жертвувам дългогодишния си труд, за да спася вас“. Още същия ден заптиетата нахлули в дома на поета и тжрсили ръкописи, след което го канили да заповеда в конака. На 55 ия ден е бил освободен от затвора, благодарение застъпничеството на влиятелния пред местната турска власт Русчо Миркович. Никаква „Гоголевска трагедия“, а въжето за него и мъките за близките му — тази е била перспективата след едно предателство, тжй сходно на това, което окачи по-късно Левски на бесилото.

Колкото и да не ми иска да внесе дисхармония в един звучен финал, който в една статия в „Златорог“ тжй хубаво идентифицира предсмъртната участ на Яворова с тая на Чинтулова, трябва в интереса на истината да кажа, че къжи „духовното потъмняване“ у Чинтулова не се е прибавило и физическо и че поетът към края на живота си